

Наталія Стукало, Тетяна Ковальська

ТРАНСКОРДОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ У ВИЩІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ:

ПОРАДНИК ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ АГЕНТСТВ ТА УКРАЇНСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ

**НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО
ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Наталія Стукало, Тетяна Ковальська

**ТРАНСКОРДОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ
У ВИЩІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ:
ПОРАДНИК ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ АГЕНТСТВ
ТА УКРАЇНСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ**

**Київ
2025**

**Затверджено
Рішенням Національного агентства
із забезпечення якості вищої освіти
(28 травня 2025 р., протокол № 8 (80))**

Т 65

Транскордонне забезпечення якості у вищій освіті України: порадник для іноземних агентств та українських університетів / Н. Стукало, Т. Ковальська. – Київ : Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2025. – 37 с. (укр.) +35 с. (англ.) – Книга-перекрутка.

Cross-Border Quality Assurance in Higher Education in Ukraine: A Guide for Foreign Agencies and Ukrainian Universities / Stukalo N., Kovalska T. – Kyiv : National Agency for Higher Education Quality Assurance, 2025. – 35 p. (Eng.) +37 p. (Ukr.) – Tête-bêche book.

**ISBN (Online) 978-617-95459-6-2
ISBN (Print) 978-617-95459-7-9**

Транскордонне забезпечення якості у вищій освіті України: порадник для іноземних агентств та українських університетів розкриває питання транскордонного забезпечення якості в контексті Болонського процесу, відображає статистичні дані й існуючі практики акредитацій іноземних агентств в Україні, а також надає рекомендації іноземним акредитаційним агентствам та українським закладам вищої освіти щодо здійснення процедур транскордонного забезпечення якості в Україні, спираючись на національні законодавчі вимоги та європейські стандарти.

Cross-Border Quality Assurance in Higher Education in Ukraine: A Guide for Foreign Agencies and Ukrainian Universities covers the issues of cross-border quality assurance in the context of the Bologna Process, contains statistical data and existing practices of accreditations by foreign agencies in Ukraine, and provides recommendations to foreign accreditation agencies and Ukrainian higher education institutions on the implementation of cross-border quality assurance procedures in Ukraine, based on national legislative requirements and European standards.

Макетування та верстка: *Свердлик Тамири*

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти
вул.Грінченка Бориса, буд. 1, м.Київ, 01001

Свідцтво про внесення суб'єкта господарювання до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК, № 8170 від 10.09.2024 р.

Віддруковано ТОВ «МедіМакс»
Адреса: м. Київ, вул.Герцена 25/17
Телефон: +380442304949

ISBN (Online) 978-617-95459-6-2
ISBN (Print) 978-617-95459-7-9

© Стукало Н. В., Ковальська Т. А., 2025
© Національне агентство із забезпе-
чення якості вищої освіти, 2025

Список скорочень	5
Вступ	6
Мета та сфера застосування Порадника	6
Відкритість України до транскордонного забезпечення якості	7
Виклики та ризики транскордонного забезпечення якості	8
Впровадження ефективних процесів транскордонного забезпечення якості	8
Транскордонна система забезпечення якості в контексті Болонського процесу.....	10
1. Міжнародна система транскордонного з	
абезпечення якості	10
Ключові принципи проведення процедур транскордонного забезпечення якості.....	11
Додаткові міжнародні документи, що сприяють транскордонному забезпеченню якості.....	13
2. Законодавство України, що стосується	
транскордонного забезпечення якості вищої освіти	15
Огляд системи зовнішнього забезпечення якості в Україні	15
Правова база транскордонного забезпечення якості в Україні.....	16
Сприяння Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти інтернаціоналізації.....	16
3. Транскордонне забезпечення якості в Україні:	
Статистика та кращі практики	18
Статистика транскордонного забезпечення якості в Україні	18
Кращі практики транскордонного забезпечення якості в Україні.....	20

Виклики та ризики у транскордонному забезпеченні якості: приклади, що викликають занепокоєння.....	22
--	----

4. Ключові міркування для іноземних агентств при проведенні акредитаційних процедур в Україні 25

Відповідність стандартам вищої освіти України	25
Визнання рішень про акредитацію.....	25
Запобігання фіктивним ЗВО та шахрайським практикам	25
Візити експертних груп та акредитаційні процедури	26
Забезпечення офіційної реєстрації освітніх програм	27
Співпраця з Національним агентством	27
Чек-лист для іноземних агентств із забезпечення якості	28

5. Поради для українських університетів, які прагнуть пройти акредитацію освітніх програм у іноземних агентствах29

Перші кроки у транскордонному забезпеченні якості вищої освіти для українських ЗВО.....	29
Дотримання законодавства України у процедурах транскордонного забезпечення якості.....	29
Як додати інформацію про іноземну акредитацію до ЄДЕБО.....	30
Чек-лист для українських ЗВО	32

Додатки34

Список скорочень

EQAR	Європейський реєстр забезпечення якості вищої освіти
ESG	Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти
ЄДЕБО	Єдина державна електронна база з питань освіти
ЄПВО	Європейський простір вищої освіти
ЗВО	Заклад вищої освіти
КМУ	Кабінет Міністрів України
МОН	Міністерство освіти і науки України
Національне агентство	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти

Вступ

В умовах дедалі більшої глобалізації вищої освіти, транскордонне забезпечення якості відіграє ключову роль у зміцненні міжнародної співпраці, підвищенні академічних стандартів і забезпеченні взаємного визнання кваліфікацій. Цей Порадник розроблено для підтримки українських закладів вищої освіти (ЗВО), які прагнуть отримати акредитацію своїх освітніх програм у агентствах, що зареєстровані в Європейському реєстрі забезпечення якості вищої освіти (EQAR), а також іноземних агентств із забезпечення якості під час проведення процедур зовнішнього оцінювання в Україні з повним дотриманням як національних, так і європейських стандартів.

Мета та сфера застосування Порадника

Порадник ґрунтується на таких документах:

[Key Considerations for Cross-Border Quality Assurance in the European Higher Education Area](#) (Ключові питання транскордонного забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти),

[Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area \(ESG 2015\)](#)

(Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015)), а також враховує українське законодавство і національні стандарти вищої освіти.

Він насамперед актуальний для українських університетів та іноземних агентств із забезпечення якості, які прагнуть отримати офіційне визнання результатів іноземних акредитацій освітніх програм, як альтернативи акредитації Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Порадник також є цінним ресурсом, що містить кращі практики

та ключові міркування, якими варто керуватися ЗВО та агентствам, що реалізують й інші форми забезпечення якості (наприклад, інституційну акредитацію, акредитацію факультетів, мікрокваліфікацій, акредитацію з виключно репутаційною метою, акредитацію без наміру отримати офіційне визнання в Україні). Незважаючи на те, що таким ЗВО та агентствам наполегливо рекомендується дотримуватися викладених у Пораднику підходів, формально вони не зобов'язані це робити, оскільки за чинним українським законодавством офіційне визнання в таких випадках не передбачене.

Відкритість України до транскордонного забезпечення якості

Система вищої освіти України є однією з найбільш відкритих до транскордонного забезпечення якості. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (далі – Національне агентство) відіграє провідну роль у забезпеченні прозорості, постійного вдосконалення та відповідності національним і європейським стандартам. Національне агентство активно підтримує співпрацю між українськими університетами та іноземними агентствами із забезпечення якості, наголошуючи на відкритості комунікації та конструктивному діалозі зі стейкхолдерами, дотриманні міжнародних угод і кращих практик, а також неухильному виконанні вимог українського законодавства та стандартів вищої освіти.

Інтеграція транскордонного забезпечення якості в українську систему вищої освіти забезпечує низку суттєвих переваг, зокрема задоволення потреб українських університетів у акредитації шляхом використання різноманітних систем оцінювання, сприяння інституційному розвитку через ознайомлення з міжнародними стандартами та методологіями, засвоєння кращих практик у сфері забезпечення якості вищої освіти, створення можливостей для професійного налагодження зв'язків з міжнародною академічною та експертною спільнотою, отримання цінних рекомендацій від визнаних міжнародних експертів.

Виклики та ризики транскордонного забезпечення якості

Попри численні переваги транскордонного забезпечення якості, у цій сфері залишаються певні виклики. Національне агентство зафіксувало випадки, коли ЗВО та іноземні агентства із забезпечення якості не завжди дотримуються [Key Considerations for Cross-Border QA](#) (Ключових питань транскордонного забезпечення якості), [ESG 2015](#), а також чинного українського законодавства у сфері вищої освіти при проведенні акредитацій в Україні. Зокрема, деякі університети вводили в оману іноземні агентства із забезпечення якості під час онлайн-візитів; деякі агентства, зареєстровані в EQAR, не повідомляли Національне агентство про намір проводити процедури транскордонного забезпечення якості в Україні; а окремі агентства діяли без належної відповідності українському законодавству та національним стандартам вищої освіти. Такі практики становлять відчутний ризик для якості та репутації української вищої освіти, а недотримання вимог викликає сумніви щодо надійності процедур транскордонного забезпечення якості та підриває довіру до них.

Впровадження ефективних процесів транскордонного забезпечення якості

Для збереження довіри, авторитету та академічної доброчесності надзвичайно важливо, щоб усі ЗВО та іноземні агентства із забезпечення якості неухильно дотримувалися [Key Considerations for Cross-Border QA](#) (Ключових питань транскордонного забезпечення якості), [ESG 2015](#), чинних вимог законодавства. Цей Порадник містить роз'яснення щодо механізму проведення процедур транскордонного забезпечення

якості в Україні, окреслюючи найкращі практики, законодавчі вимоги, а також ролі й обов'язки всіх сторін, залучених до процесу.

Дотримання рекомендацій, викладених у цьому Пораднику, дозволить українським університетам та іноземним агентствам сприяти розвитку надійної, міжнародно визнаної та прозорої системи забезпечення якості, яка слугуватиме на користь студентам, ЗВО і всій спільноті вищої освіти.

1. Міжнародна система транскордонного забезпечення якості

Транскордонна система забезпечення якості в контексті Болонського процесу

Транскордонне забезпечення якості є невід'ємною складовою Європейського простору вищої освіти (ЄПВО) та активно підтримується в межах Болонського процесу. Намір створити умови для здійснення зовнішнього забезпечення якості міжнародно визнаними агентствами, знайшов відображення в ключових міністерських комюніке, ухвалених країнами-учасниками ЄПВО.

У [Єреванському комюніке \(2015\)](#) міністри освіти країн ЄПВО підтвердили свою відданість такому підходу:

«забезпечити можливість для закладів вищої освіти використовувати відповідне агентство, зареєстроване в EQAR, для здійснення зовнішнього забезпечення якості, з урахуванням національних механізмів прийняття рішень щодо результатів забезпечення якості».

Це положення засвідчує визнання того факту, що транскордонне забезпечення якості сприяє розширенню автономії ЗВО, водночас забезпечуючи дотримання національного законодавства та збереження довіри до результатів зовнішнього оцінювання.

Згідно з [Key Considerations for Cross-Border QA](#) (Ключовими питаннями транскордонного забезпечення якості), транскордонне забезпечення якості визначається як:

«зовнішні процедури забезпечення якості, які здійснюються агентством поза межами країни його базування або основної діяльності».

В Україні акредитація освітніх програм іноземними агентствами, що зареєстровані в EQAR, може бути як альтернативою

національній акредитації, так і додатковим інструментом підвищення якості.

Ключові принципи проведення процедур транскордонного забезпечення якості

Key Considerations (Ключові питання), визначають фундаментальні принципи, які сприяють прозорості, відповідності європейським стандартам і взаємному визнанню результатів акредитації. Наведені нижче принципи є особливо актуальними для України:

- **Прозорість і чітко сформульовані цілі акредитації**

Базовою вимогою до транскордонного забезпечення якості є чітке визначення мети та очікуваних результатів акредитації.

«ЗВО, що планує брати участь у транскордонному забезпеченні якості, повинен чітко визначити мету процесу та очікувану додану вартість». (*Key Considerations for Cross-Border QA in ENEA (Ключові питання транскордонного забезпечення якості в ЄПВО), ст. 4*)

Перш ніж обрати іноземне агентство із забезпечення якості, університети повинні проаналізувати, наскільки акредитація відповідатиме їхнім потребам, національним вимогам і стратегічним цілям ЗВО.

- **Комунікація з національними органами забезпечення якості**

Іноземні агентства мають взаємодіяти з національними агентствами та іншими регуляторними органами країни, в якій проводять свою діяльність. В Україні це передбачає консультування з **Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти** перед початком процедур акредитації.

«ЗВО та агентство із забезпечення якості повинні проводити консультації та, за потреби, залучати відповідні

національні органи (наприклад, міністерства або акредитаційні агентства)». (Key Considerations for Cross-Border QA in EHEA (Ключові питання транскордонного забезпечення якості в ЄПВО), ст. 4)

Це не лише стимулює співпрацю між агентствами з метою покращення результатів зовнішнього забезпечення якості, але й сприяє офіційному визнанню результатів іноземної акредитації.

- **Відповідність національному законодавству та освітнім стандартам**

Транскордонна акредитація повинна враховувати національне законодавство, освітні стандарти та будь-які додаткові вимоги до акредитації. Заключний звіт про акредитацію має бути структурований таким чином, щоб забезпечити його визнання відповідними національними органами.

«Діяльність із транскордонного забезпечення якості може залежати від національної системи вищої освіти та інших національних правил. ... Важливо, щоб інформація щодо законодавчих рамок і національних критеріїв була публічно доступною, а ЗВО та агентство із забезпечення якості ознайомилися з ними належним чином». (Key Considerations for Cross-Border QA in EHEA (Ключові питання транскордонного забезпечення якості в ЄПВО), ст. 4)

- **Визнання та доступність результатів акредитації**

Для сприяння визнанню результатів іноземної акредитації в Україні, агентствам рекомендується інтегрувати національні критерії у звіти експертних груп та забезпечити їх оприлюднення.

«Іноземне агентство та ЗВО повинні зробити усі необхідні кроки для формального визнання рішення, ухваленого за результатами транскордонної процедури забезпечення якості, яка є альтернативою національній акредитації. ... Іноземне агентство повинно забезпечити публікацію повного звіту та відкритий доступ до нього». (Key Considerations for Cross-Border QA in EHEA

(Ключові питання транскордонного забезпечення якості в ЄПВО), ст. 6)

- **Інституційна відповідальність за забезпечення якості**

Університети несуть основну відповідальність за якість освітнього процесу. Вкрай важливо, щоб ЗВО свідомо обирали відповідне іноземне агентство, з урахуванням його цінностей, підходів та методології оцінювання, а також вимог національного законодавства.

«ЗВО має уважно проаналізувати філософію та процедури обраного агентства із забезпечення якості, щоб переконатися, що вони відповідають контексту діяльності закладу, узгоджуються з його цілями та очікуваними результатами процесу, а також відповідають вимогам національного законодавства». (Key Considerations for Cross-Border QA in EHEA (Ключові питання транскордонного забезпечення якості в ЄПВО), ст. 4)

Додаткові міжнародні документи, що сприяють транскордонному забезпеченню якості

Прихильність України до принципів транскордонного забезпечення якості також підкріплюється низкою міжнародних угод і рекомендацій:

- **Бухарестське комюніке (2012):**

«Ми дозволимо агентствам, зареєстрованим в EQAR, здійснювати свою діяльність у межах ЄПВО за умови дотримання національних вимог».

- **Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG 2015)** (Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти) (ESG 2015): Фундаментальний документ, який забезпечує узгодженість процесів забезпечення якості з найкращими європейськими практиками.

- Римське міністерське комюніке (2020):

"...ми зобов'язуємося усунути перешкоди, зокрема ті, що стосуються транскордонної діяльності зареєстрованих в EQAR агентств".

Ці міжнародні зобов'язання підкреслюють важливість усунення регуляторних бар'єрів, забезпечення взаємної довіри до процесів забезпечення якості та посилення міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти.

Таким чином, транскордонне забезпечення якості є цінним інструментом для українських університетів, які прагнуть міжнародного визнання своїх освітніх програм, зберігаючи при цьому відповідність національному законодавству. Дотримуючись Key Considerations for Cross-Border QA (Ключових питань транскордонного забезпечення якості), українські ЗВО та іноземні агентства гарантують, що процеси акредитації є прозорими, відповідають нормативним вимогам і приносять користь усім зацікавленим сторонам.

Цей Порадник слугує практичною дорожньою картою для українських ЗВО та іноземних агентств, сприяючи зміцненню довіри, ефективній співпраці та дотриманню високих стандартів якості освіти в межах Європейського простору вищої освіти.

2. Законодавство України, що стосується транскордонного забезпечення якості вищої освіти

Огляд системи зовнішнього забезпечення якості в Україні

Нова система зовнішнього забезпечення якості в Україні була законодавчо започаткована у 2014 році, однак фактично була запущена на початку 2019 року. Наразі вона продовжує розвиватися, зокрема в частині узгодженості з європейськими стандартами та транскордонним співробітництвом з іноземними агентствами.

Акредитація освітніх програм є обов'язковою в Україні. Заклади вищої освіти можуть видавати дипломи лише за наявності акредитації відповідної освітньої програми одним із органів:

- Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти,

або

- Іноземним агентством із забезпечення якості, яке включене до офіційного [Переліку іноземних акредитаційних агентств](#)

та агентств із забезпечення якості вищої освіти, які видають сертифікати про акредитацію освітніх програм, що визнаються в Україні, затвердженого Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року №554-р (востанне оновлений 28 червня 2024 року).

У 2019 році в Україні було затверджене перше Положення про акредитацію освітніх програм. З 1 серпня 2024 року Національне агентство проводить процедури зовнішнього забезпечення якості освіти відповідно до оновленого [Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти](#), розробленого Національним агентством і затвердженого МОН у травні 2024 року.

Наразі інституційна акредитація Національним агентством не проводиться, проте нормативна база для її запровадження розробляється.

Правова база транскордонного забезпечення якості в Україні

Відповідно до **Закону України «Про вищу освіту»**, українські ЗВО мають право обирати агентство, зареєстроване в EQAR, для проведення акредитації освітніх програм. Разом з тим, акредитація освітньої програми, здійснена іноземним агентством, визнається як офіційна альтернатива акредитації Національно-

го агентства, лише за умови, що це агентство включене до **«Переліку іноземних акредитаційних агентств та агентств із забезпечення якості вищої освіти, які видають сертифікати про акредитацію освітніх програм, що визнаються в Україні»**, затвердженого Розпорядженням КМУ від 10 липня 2019 року №554-р (востанне оновлений 28 червня 2024 року).

Сертифікати про акредитацію освітніх програм (офіційні рішення про акредитацію), видані визнаними іноземними агентствами, мають таку ж юридичну силу, як і акредитація, видана Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Крім того, українське законодавство вимагає, щоб ЗВО зазначали у дипломах чітке посилання на агентство, що проводило акредитацію відповідної освітньої програми.

Сприяння Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти інтернаціоналізації

Національне агентство сприяє міжнародному співробітництву та узгодженості системи забезпечення якості вищої освіти України з європейськими стандартами **ESG 2015**. З цією метою Національне агентство заохочує українські ЗВО звертатися за іноземною акредитацією

до установ оцінювання, включених до [Переліку іноземних акредитаційних агентств](#) (затвердженого розпорядженням КМУ від 10.07.2019 №554-р), якщо це відповідає їхнім потребам і принципу «відповідності меті».

Національне агентство веде перелік іноземних агентств, які вже проводили акредитацію освітніх програм, що були визнані в Україні. Цей перелік доступний на офіційному [веб-сайті](#) Національного агентства.

Система забезпечення якості вищої освіти в Україні, започаткована у 2019 році, передбачає можливість акредитації освітніх програм не тільки Національним агентством, але й визнаними іноземними агентствами із переліку EQAR. З серпня 2024 року Національне агентство проводить акредитаційні процедури відповідно до оновленого Положення про акредитацію освітніх програм. Іноземні акредитації визнаються дійсними лише за умови, що агентство входить до офіційного переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України. Національне агентство підтримує інтернаціоналізацію та співпрацює з іноземними агентствами.

3. Транскордонне забезпечення якості в Україні: Статистика та кращі практики

Статистика транскордонного забезпечення якості в Україні

З 2019 року по червень 2025 року 11 іноземних агентств з 8 країн світу проводили акредитаційні процедури в Україні:

Quality Agency for
Higher Education

З 1 вересня 2019 року по 1 червня 2025 року Національне агентство внесло до Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО) 137 рішень іноземних агентств про акредитацію освітніх програм в Україні. Їх розподіл за рівнями освіти показано на Рисунку 1.

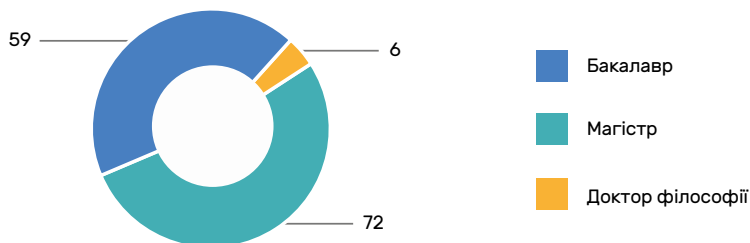

Рисунок 1. Акредитація освітніх програм іноземними акредитаційними агентствами в Україні (станом на 1 червня 2025 року), розподіл за рівнями освіти

Розподіл іноземних акредитацій за спеціальностями наведено на *Рисунку 2*.

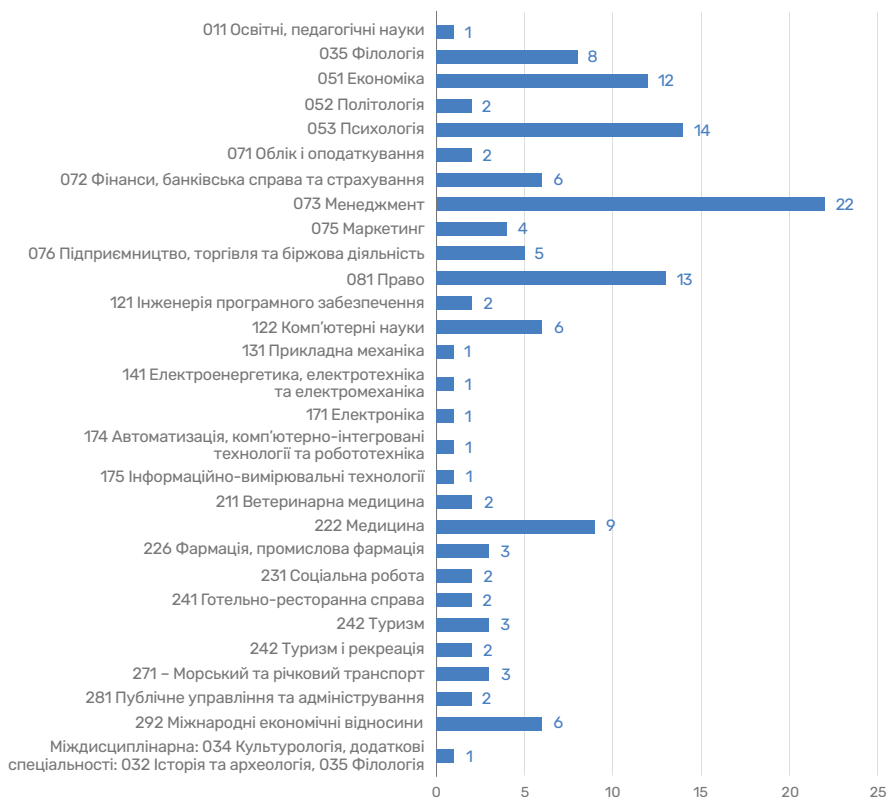

Рисунок 2. Акредитація освітніх програм іноземними акредитаційними агентствами в Україні (станом на 1 червня 2025 року), розподіл за спеціальностями

Кількість сертифікатів про акредитацію, виданих іноземними акредитаційними агентствами та внесених до ЄДЕБО, розподілено за роками на *Рисунку 3*.

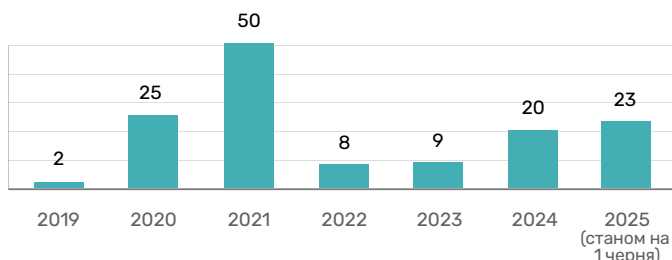

Рисунок 3. Кількість сертифікатів про акредитацію, внесених до ЄДЕБО (розподіл за роками)

Сертифікати іноземних агентств про акредитацію освітніх програм розміщуються на сайті Національного агентства в розділі **«Акредитація в міжнародних агентствах»** після внесення відповідної інформації до ЄДЕБО.

Кращі практики транскордонного забезпечення якості в Україні

Аналіз практик транскордонного забезпечення якості, проведений Національним агентством, свідчить про реалізацію низки успішних кейсів, які можуть слугувати зразком для ЗВО та іноземних агентств, що прагнуть впроваджувати подібні ініціативи в Україні. Ці приклади демонструють відповідність як національним, так і міжнародним стандартам якості та підкреслюють цінність стратегічного партнерства між українськими та іноземними агентствами із забезпечення якості.

Низка успішних кейсів може слугувати орієнтиром для ЗВО та іноземних агентств, зацікавлених у проведенні транскордонного забезпечення якості в Україні.

Успішні практики

1. Профільна акредитація іноземними агентствами

Українські ЗВО можуть звертатися до іноземних агентств,

що спеціалізуються на акредитації освітніх програм у конкретних галузях знань.

Приклад: Університет «А» звернувся до іноземного фахового агентства з акредитації у сфері ветеринарної освіти з метою акредитації своєї освітньої програми з ветеринарної медицини, забезпечивши відповідність якості освіти міжнародним галузевим стандартам.

2. Додаткова акредитація з метою підвищення якості та репутації

ЗВО можуть проходити додаткову акредитацію в іноземних агентствах для освітніх програм, які вже акредитовані Національним агентством, з метою зміцнення міжнародної репутації та довіри до якості освіти.

Приклад: У 2021 році університет «В» отримав акредитацію від агентства «У» для 30 освітніх програм, які раніше були акредитовані Національним агентством.

3. Спільна акредитація із залученням Національного агентства

Деякі іноземні агентства ще до початку процедур транскордонного забезпечення якості проводили консультації з Національним агентством і враховували українське законодавство та нормативну базу у своїх акредитаційних процесах.

Приклад: Зареєстроване в EQAR агентство «Х» акредитувало освітню програму в університеті «С» після безпосередніх консультацій із Національним агентством. До складу експертної групи було залучено українських експертів, що забезпечило оцінювання відповідності національним стандартам і посилило довіру до процедури.

Ключові елементи кращих практик

Представлені кейси відображають кращі практики транскордонного забезпечення якості завдяки таким чинникам:

- Повна відповідність [ESG 2015, Key Considerations for Cross-Border QA](#) (Ключовим питанням транскордонного забезпечення якості), українському

-
-
- законодавству та стандартам вищої освіти;
 - Залучення українських експертів до складу експертних груп іноземних агентств;
 - Взаємодія іноземних агентств із Національним агентством перед початком процедур транскордонного забезпечення якості;
 - Використання транскордонного забезпечення якості як доповнення до національної акредитації, а не як її заміни;
 - Стратегічний відбір іноземних агентств, що відповідають профілю і специфіці ЗВО, його стратегічним цілям.

Виклики та ризики у транскордонному забезпеченні якості: приклади, що викликають занепокоєння

Попри успішні приклади транскордонного забезпечення якості в українській вищій освіті, існують також і негативні приклади, коли ЗВО або іноземні агентства надають недостовірну інформацію, ігнорують норми національного законодавства або порушують встановлені процедури акредитації. Зважаючи на це, слід підкреслити важливість доброчесності в процесах транскордонного забезпеченні якості.

Приклади проблемних практик

1. Концептуальна акредитація без фактичного провадження освітньої діяльності

Університет «D» отримав сертифікат про акредитацію строком на 7 років від агентства «W» для освітньої програми, на яку не було зараховано жодного студента і на якій не здійснювалося освітньої діяльності.

- У цьому випадку, була оцінена лише концепція програми, хоча формально видано сертифікат про акредитацію освітньої програми. Це суперечить українському законодавству, оскільки в ньому не передбачена акредитація концепцій програм за відсутності їх фактичної реалізації.

2. Ідентичні звіти експертів для різних програм та ЗВО

Дві магістерські програми з адміністративного менеджменту в університетах «E» та «F» отримали ідентичні за змістом експертні звіти та рекомендації від експертної

групи агентства «V».

- Це викликає занепокоєння щодо достовірності та якості експертного оцінювання і суперечить принципам ESG 2015, оскільки програми у різних інституційних умовах, регіональному середовищі, з різним викладацьким складом, студентською аудиторією та ресурсним забезпеченням.

3. Акредитація без виїзної експертизи

Три приватні університети – «G», «H» та «I» – отримали акредитацію медичних програм строком на 6 років від агентства «U» виключно на основі аналізу документів, без проведення візитів експертної групи, навіть у дистанційному чи гібридному форматі.

- Такі практики підривають надійність акредитаційного процесу та не відповідають вимогам ESG 2015.

4. Акредитація фіктивного ЗВО на підставі сфальсифікованих документів

Університет «J», якому було відмовлено в акредитації Національним агентством через відсутність легітимності (фіктивна діяльність, відсутність інфраструктури, недостатній кадровий потенціал), отримав іноземну акредитацію від агентства, зареєстрованого в EQAR, під час пандемії COVID-19.

- Заклад подав підроблені документи та недостовірні матеріали в межах дистанційної процедури оцінювання.

5. Акредитація програм, не зареєстрованих у ЄДЕБО

Агентство «T» акредитувало освітню програму в університеті «K», яка не зареєстрована в ЄДЕБО, що є прямим порушенням законодавства України.

В Україні щорічно зростає кількість процедур транскордонного забезпечення якості та за останні 5 років вже напрацьована низка моделей, які можуть слугувати орієнтиром для ЗВО та іноземних агентств, зацікавлених у проведенні транскордонного забезпечення якості в Україні. Разом з тим, наведені приклади свідчать про серйозні загрози у сфері забезпечення якості вищої освіти в Україні. Відкритість системи створює вразливість до зловживань з боку неякісних програм, які можуть обходити

вимоги національного законодавства та стандарти забезпечення якості. Це дозволяє подати невідповідність українським правовим нормам і ESG 2015 як нібито легітимну практику. Ключові проблеми включають ігнорування Key Considerations for Cross-Border QA (Ключових питань транскордонного забезпечення якості); нехтування вимогами ESG 2015 та законодавства України, недодержання стандартів вищої освіти; використання іноземними агентствами методологій, що допускають поверхневі, шаблонні, ідентичні оцінки для різних закладів, що підриває довіру до процесу. Показовим є те, що відсутність попередніх консультацій з Національним агентством з боку іноземних агентств призводить до неврахування національного регуляторного середовища під час здійснення транскордонного забезпечення якості.

.....

4. Ключові міркування для іноземних агентств при проведенні акредитаційних процедур в Україні

Іноземним агентствам із забезпечення якості рекомендується звертати увагу на низку важливих аспектів під час проведення акредитаційних процедур в Україні:

Відповідність стандартам вищої освіти України

Хоча іноземні агентства працюють за власними критеріями, вони повинні дотримуватись норм українського законодавства. Усі освітні програми, що реалізуються на території України, мають відповідати:

- стандартам вищої освіти, затвердженим Міністерством освіти і науки України для кожної спеціальності;
- спеціальним законодавчим вимогам, що стосуються:
 - аспірантських програм
 - вибірових компонентів навчального плану
 - мови викладання
 - інших національних нормативних актів

Іноземним агентствам рекомендується завчасно інформувати українські ЗВО про їхні зобов'язання до початку акредитаційного процесу.

Визнання рішень про акредитацію

В Україні визнаються юридично еквівалентними акредитації Національного агентства лише фінальні рішення іноземних агентств про акредитацію освітніх програм (схвалені відповідною радою іноземного агентства та підтверджені офіційним сертифікатом про акредитацію освітньої програми).

Запобігання фіктивним ЗВО та шахрайським практикам

В Україні функціонує понад 500 закладів вищої освіти, які реалізують програми різних рівнів. Іноземні агентства повинні

перевіряти легітимність установ, перш ніж приймати заявки на акредитацію.

Потенційні ознаки фіктивних ЗВО включають надання дипломів за оплату без реального здійснення освітнього процесу; фальсифікацію інформації щодо інфраструктури, кадрового складу чи акредитаційних документів (наприклад, зазначення неіснуючих корпусів або викладачів).

Іноземним агентствам слід перевіряти легітимність і статус закладу. Для цього можуть бути використані різноманітні ресурси, зокрема, [поради від EQAR](#) як розпізнати фіктивні ЗВО та шахрайські програми.

У разі виявлення фактів шахрайства або свідомого введення в оману, слід відмовити в акредитації відповідно до чинного законодавства України.

Візити експертних груп та акредитаційні процедури

Під час пандемії COVID-19 і в умовах воєнного стану в Україні допускається проведення гібридних або віртуальних візитів експертів із використанням засобів відеозв'язку. Водночас для забезпечення достовірності процесу необхідно дотримуватись таких умов:

- Під час онлайн-візитів мають бути верифіковані матеріально-технічна база та кадровий склад ЗВО.
- Усі інтерв'ю зі стейкхолдерами повинні проводитися відповідно до вимог ESG 2015.
- Рекомендується здійснювати відеозапис зустрічей та інтерв'ю для внутрішнього користування агентства.
- ЗВО та учасники інтерв'ю повинні бути завчасно поінформовані про здійснення запису.

Фізичні та віртуальні візити. Для [регульованих спеціальностей](#) (наприклад медицина, право тощо) фізичні візити до ЗВО є обов'язковими. Щонайменше частина експертної групи повинна здійснити очний візит.

Для інших спеціальностей фізичні або гібридні візити рекомендуються, однак не є обов'язковими в умовах дії воєнного стану. Віртуальні візити залишаються прийнятним варіантом відповідно до чинного законодавства України та з міркувань безпеки.

Забезпечення офіційної реєстрації освітніх програм

Деякі українські ЗВО намагаються пройти акредитацію за кордоном для освітніх програм, які не зареєстровані в **Єдиній державній електронній базі з питань освіти (ЄДЕБО)**.

Іноземним агентствам рекомендується перевіряти, чи є освітні програми, подані на акредитацію, офіційно зареєстрованими в Україні.

ЄДЕБО – це відкритий реєстр українською мовою, що містить:

- перелік офіційно визнаних ЗВО;
- зареєстровані освітні програми;
- акредитовані освітні програми;
- ліцензії ЗВО;
- дані про зарахування студентів.

Іноземні агентства не повинні акредитувати українські освітні програми, відсутні в цій базі даних.

Співпраця з Національним агентством

Національне агентство надає консультації та поради зацікавленим сторонам щодо системи вищої освіти України, українського законодавства та інформації про ЗВО в Україні. У разі потреби Національне агентство проводить презентації та вебінари для колег з іноземних агентств.

Національне агентство відкрите до пропозицій щодо обміну експертами з партнерськими агентствами. Список експертів з акредитації Національного агентства налічує близько 5000 осіб, які були відібрані, пройшли тестування та навчання відповідно до вимог Національного агентства.

Іноземні агентства можуть звертатися з питань транскордонного забезпечення якості в Україні до Національного агентства за електронною адресою: international@naqa.gov.ua

Чек-лист для іноземних агентств із забезпечення якості

✓ **Лише визнані агентства:** Щоб рішення іноземного агентства визнавалися еквівалентними національній акредитації освітньої програми, процедура зовнішнього забезпечення якості має проводитися агентством, зареєстрованим у EQAR та включеним до переліку Кабінету Міністрів України.

✓ **Дотримання національних стандартів:** Усі освітні програми, що реалізуються в Україні, повинні відповідати державним стандартам вищої освіти та законодавству.

✓ **Підтвердження остаточних рішень:** Лише фінальні рішення, затверджені колегіальним органом іноземного агентства та підтверджені офіційними сертифікатами про акредитацію, визнаються рівноцінними акредитації Національного агентства.

✓ **Перевірка на предмет фальшивих дипломів:** ЗВО мають бути легальними. Агентства повинні перевіряти легітимність програм, щоб запобігти шахрайству та видачі фальшивих дипломів.

✓ **Належні візити експертних груп:**

- Для регульованих спеціальностей обов'язкові очні або гібридні візити.
- Для інших спеціальностей можливе проведення дистанційних візитів через воєнний стан в Україні.

✓ **Співпраця з Національним агентством:** рекомендується звернутися до Національного агентства перед початком процедур транскордонного забезпечення якості в Україні.

Система забезпечення якості вищої освіти України стрімко розвивається у напрямі інтернаціоналізації та впровадження найкращих практик ЄПВО. Дотримання українського законодавства є необхідною умовою для легітимності та визнання транскордонної акредитації в Україні.

Цей розділ є практичним орієнтиром для іноземних агентств із забезпечення якості та українських ЗВО щодо особливостей правового регулювання транскордонної акредитації з одночасним забезпеченням високих стандартів якості.

5. Поради для українських університетів, які прагнуть пройти акредитацію освітніх програм у іноземних агентствах

Перші кроки у транскордонному забезпеченні якості вищої освіти для українських ЗВО

Перед початком процедур транскордонного забезпечення якості ЗВО повинні уважно ознайомитися з [Key Considerations for Cross-Border QA](#) (Ключовими питаннями транскордонного забезпечення якості), [ESG 2015](#) та дотримуватися цих принципів на практиці:

- Чітко визначити мету та очікувану користь від участі в процесі транскордонного забезпечення якості;
- Обрати агентство, яке відповідає стратегічним цілям, інституційному контексту та вимогам національного законодавства;
- Забезпечити прозорість процедури та поінформованість університетської спільноти, включно зі студентами, про наміри щодо акредитації;
- Урахувати вимоги національного законодавства, що є обов'язковими для визнання рішень про акредитацію, ухвалених іноземними агентствами;
- Прийняти рішення щодо того, чи буде транскордонна акредитація замінювати національну акредитацію або доповнювати її.

Дотримання законодавства України у процедурах транскордонного забезпечення якості

Перед початком процедур транскордонного забезпечення якості ЗВО повинні враховувати вимоги українського законодавства. Зокрема, ЗВО зобов'язані:

- Дотримуватися Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти;
- Дотримуватися стандартів вищої освіти, затверджених Міністерством освіти і науки України для кожної спеціальності.

Також наполегливо рекомендується перевірити, чи включене обране агентство до «Переліку іноземних акредитаційних агентств та агентств із забезпечення якості вищої освіти, які видають сертифікати про акредитацію освітніх програм, що визнаються в Україні», затвердженого Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року №554-р (востанне оновлений 28 червня 2024 року), та проконсультуватися з Національним агентством перед поданням заявки на проходження транскордонної акредитації.

Як додати інформацію про іноземну акредитацію до ЄДЕБО

Відповідно до п. 1 статті 18 Закону України «Про вищу освіту», Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти "вносить інформацію до Єдиної державної електронної бази з питань освіти про сертифікати (офіційні рішення) про акредитацію освітніх програм, видані іноземними акредитаційними

агентствами чи агентствами забезпечення якості вищої освіти, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України".

Відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, для внесення

до ЄДЕБО інформації про акредитацію освітньої програми визнаним іноземним акредитаційним агентством закладу вищої освіти необхідно подати до Національного агентства:

- **заяву, в якій вказано**
 - найменування іноземного акредитаційного агентства, яке видало сертифікат (офіційне рішення) про акредитацію освітньої програми,
 - назву відповідної освітньої програми, її номер (ID) в ЄДЕБО,
 - код та найменування спеціальності (предметної спеціальності, спеціалізації), у межах якої акредитована освітня програма,
 - ліцензію на провадження освітньої діяльності закладу вищої освіти на певному рівні вищої освіти,
 - ліцензію на здійснення освітньої діяльності за освітніми програмами, що передбачають присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання (у разі, якщо це передбачено чинним законодавством);
- **завірену копію оригіналу сертифіката (офіційного рішення) про акредитацію освітньої програми** (завірення може здійснюватися нотаріально або печаткою закладу вищої освіти);
- **переклад сертифіката (офіційного рішення) про акредитацію освітньої програми українською мовою** (може бути апостильований переклад, переклад, здійснений фахівцями із завіренням закладу вищої освіти, або бюро перекладів);
- **копії оригіналу та перекладу висновку** (звіту, іншого документа з деталізованими результатами акредитації освітньої програми) іноземного акредитаційного агентства українською мовою (може бути апостильований переклад, переклад здійснений фахівцями із завіренням закладу вищої освіти, або бюро перекладів).

Прийняття рішення про внесення інформації до ЄДЕБО здійснюється на засіданні Національного агентства після перевірки документів.

Інформація про акредитацію освітньої програми визнаним іноземним акредитаційним агентством не вноситься до ЄДЕБО у випадках:

- X невідповідності документів вимогам;
- X відсутності акредитаційного агентства, яке видало сертифікат про акредитацію, у переліку визнаних іноземних акредитаційних агентств;
- X неможливості однозначно за даними ЄДЕБО ідентифікувати освітню програму, про акредитацію якої видано сертифікат;
- X подання закладом вищої освіти недостовірних документів.

Чек-лист для українських ЗВО

✓ **Лише визнані агентства:** Для того, щоб рішення іноземного агентства офіційно визнавались як заміна національній акредитації освітньої програми, процедура має проводитися агентством, зареєстрованим у EQAR та включеним до переліку КМУ.

✓ **Дотримання національних стандартів і законодавства:** Всі освітні програми мають відповідати стандартам вищої освіти та законодавству України.

✓ **Сертифікати про акредитацію освітньої програми:** Рівноцінними акредитації Національного агентства визнаються лише фінальні рішення про акредитацію освітніх програм, підтверджені відповідними сертифікатами іноземного агентства.

✓ **Співпраця з Національним агентством:** Рекомендується звертатися до Національного агентства перед поданням заявки до іноземного агентства для проведення транскордонної акредитації. Для консультацій з питань транскордонного забезпечення якості в Україні звертайтеся за електронною адресою: international@naqa.gov.ua

Українські університети, які прагнуть отримати іноземну акредитацію, мають дотримуватися національного законодавства та стандартів вищої освіти, обрати агентство, зареєстроване в EQAR і включене до затвердженого КМУ переліку, а також забезпечити прозорість протягом усього процесу транскордонної акредитації. Для офіційного визнання дійсними є лише

сертифікати про акредитацію (фінальні рішення). Наполегливо рекомендується співпрацювати з Національним агентством, щоб забезпечити належне внесення інформації до ЄДЕБО.

Додатки

Додаток 1. Посилання на документи, які слід враховувати під час проведення процедур транскордонного забезпечення якості в Україні.

- Accreditation and diploma mills. *EQAR*. URL: <https://www.eqar.eu/kb/accreditation-mills/> (дата звернення: 19.05.2025).
- Bucharest Communiqué. *EHEA*. URL: https://ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/Bucharest_Communique_2012_610673.pdf (дата звернення: 19.05.2025).
- ENQA briefing note on the Council Recommendation on a European quality assurance and recognition system in higher education. *ENQA*. URL: <https://www.enqa.eu/publications/enqa-briefing-note-on-the-council-recommendation-on-a-european-quality-assurance-and-recognition-system-in-higher-education/> (дата звернення: 01.06.2025)
- European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes. *EQAR*. URL: <https://www.eqar.eu/kb/joint-programmes/> (дата звернення: 19.05.2025)
- Key considerations for cross-border QA. *EQAR*. URL: <https://www.eqar.eu/kb/cross-border-qa/key-considerations/> (дата звернення: 19.05.2025).
- Rome Ministerial Communiqué. *EHEA*. URL: https://ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/Bucharest_Communique_2012_610673.pdf (дата звернення: 19.05.2025).
- Yerevan Communiqué. *EHEA*. URL: https://ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/Bucharest_Communique_2012_610673.pdf (дата звернення: 19.05.2025).
- Заклади вищої освіти | Реєстр суб'єктів освітньої діяльності. *Заклади вищої освіти | Реєстр суб'єктів освітньої діяльності*. URL: <https://registry.edbo.gov.ua/> (дата звернення: 19.05.2025).
- Затверджені стандарти вищої освіти. *Міністерство освіти і науки України*. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/vishcha-osvita-ta-osvita-doroslikh/naukovo-metodichna-rada->

ministerstva-osviti-i-nauki-ukraini/zatverdzeni-standarti-vishchoi-osviti (дата звернення: 19.05.2025).

- Інформаційно-комунікаційна система (Акредитаційні справи). *Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти*. URL: <https://public.naq.gov.ua/> (дата звернення: 19.05.2025).
- Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. *Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти*. URL: <https://naqa.gov.ua/> (дата звернення: 19.05.2025).
- Освітні програми акредитовані іноземними агентствами. *Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти*. URL: <https://naqa.gov.ua/%d0%be%d1%81%d0%b2%d1%96%d1%82%d0%bd%d1%96-%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d0%bc%d0%b8-%d0%b0%d0%ba%d1%80%d0%b5%d0%b4%d0%b8%d1%82%d0%be%d0%b2%d0%b0%d0%bd%d1%96-%d1%96%d0%bd%d0%be%d0%b7%d0%b5/> (дата звернення: 19.05.2025).
- Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII : станом на 1 черв. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 19.05.2025).
- Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності : Постанова Каб. Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 : станом на 4 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-п#Text> (дата звернення: 19.05.2025).
- Про затвердження переліку іноземних акредитаційних агентств та агентств із забезпечення якості вищої освіти, які видають сертифікати про акредитацію освітніх програм, що визнаються в Україні : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 10.07.2019 № 554-р : станом на 28 черв. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554-2019-р#Text> (дата звернення: 19.05.2025).
- Про затвердження Переліку спеціальностей, здобуття ступеня освіти з яких необхідне для доступу до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання : Наказ МОН України від 22.05.2020 № 673 : станом на 31 трав. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0502-20#Text> (дата звернення: 19.05.2025).

-
-
- Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти : Наказ МОН України від 15.05.2024 № 686. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1013-24#Text> (дата звернення: 19.05.2025).
 - Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015). *British Council Україна*. URL: https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf (дата звернення: 19.05.2025).

NATIONAL AGENCY
For HIGHER EDUCATION
QUALITY ASSURANCE
(UKRAINE)

Nataliia Stukalo, Tetiana Kovalska

CROSS-BORDER QUALITY ASSURANCE IN HIGHER EDUCATION IN UKRAINE:

**A GUIDE FOR FOREIGN AGENCIES
AND UKRAINIAN UNIVERSITIES**

**NATIONAL AGENCY
FOR HIGHER EDUCATION QUALITY ASSURANCE**

Nataliia Stukalo, Tetiana Kovalska

**CROSS-BORDER QUALITY ASSURANCE
IN HIGHER EDUCATION IN UKRAINE:
A GUIDE FOR FOREIGN AGENCIES
AND UKRAINIAN UNIVERSITIES**

**Kyiv
2025**

**Approved
by the decision of the National Agency
for Higher Education Quality Assurance
(28.05.2025, Protocol №8 (80))**

Т 65

**Cross-Border Quality Assurance in Higher Education in Ukraine:
A Guide for Foreign Agencies and Ukrainian Universities / Stukalo N.,
Kovalska T. – Kyiv : National Agency for Higher Education Quality Assurance,
2025. – 35 p. (Eng.) +37 p. (Ukr.) – Tête-bêche book.**

**Транскордонне забезпечення якості у вищій освіті України:
порадник для іноземних агентств та українських університетів /
Н. Стукало, Т. Ковальська. – Київ : Національне агентство із забезпечення
якості вищої освіти, 2025. – 37 с. (укр.) +35 с. (англ.) – Книга-перекрутка.**

ISBN (Online) 978-617-95459-6-2

ISBN (Print) 978-617-95459-7-9

**Cross-Border Quality Assurance in Higher Education in Ukraine:
A Guide for Foreign Agencies and Ukrainian Universities** covers the
issues of cross-border quality assurance in the context of the Bologna
Process, contains statistical data and existing practices of accreditations
by foreign agencies in Ukraine, and provides recommendations to foreign
accreditation agencies and Ukrainian higher education institutions on the
implementation of cross-border quality assurance procedures in Ukraine,
based on national legislative requirements and European standards.

**Транскордонне забезпечення якості у вищій освіті України:
порадник для іноземних агентств та українських університетів**
розкриває питання транскордонного забезпечення якості в кон-
тексті Болонського процесу, відображає статистичні дані й існуючі
практики акредитацій іноземних агентств в Україні, а також надає
рекомендації іноземним акредитаційним агентствам та українським
закладам вищої освіти щодо здійснення процедур транскордонного
забезпечення якості в Україні, спираючись на національні законода-
вчі вимоги та європейські стандарти.

Layout design and typesetting: *Tamara Sverdlyk*

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти
вул. Грінченка Бориса, буд. 1, м.Київ, 01001

Свідцтво про внесення суб'єкта господарювання до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК, № 8170 від 10.09.2024 р.

Віддруковано ТОВ «МедіМакс»
Адреса: м. Київ, вул. Герцена 25/17
Телефон: +380442304949

© Stukalo N., Kovalska T., 2025

ISBN (Online) 978-617-95459-6-2
ISBN (Print) 978-617-95459-7-9

© National Agency for Higher Education
Quality Assurance, 2025

Table of Contents

List of Abbreviations	5
Introduction	6
Purpose and Scope of This Guide.....	6
Ukraine's Commitment to Cross-Border QA	7
Challenges and Risks in Cross-Border QA.....	7
Ensuring a High-Quality Cross-Border QA Process	8
1. International Framework for Cross-Border Quality Assurance	9
Cross-Border QA in the Context of the Bologna Process	9
Key Principles for Conducting Cross-Border QA	10
Additional International Commitments Supporting Cross-Border QA	12
2. Ukrainian Legislation Applicable to Cross-Border Quality Assurance	14
Overview of Ukraine's External Quality Assurance System.....	14
Legal Framework for Cross-Border QA in Ukraine.....	15
NAQA's Commitment to Internationalisation.....	15
3. Cross-Border Quality Assurance in Ukraine: Statistics and Practices.....	17
Stats on Cross-Border Quality Assurance in Ukraine	17
Good Practices in Cross-Border Quality Assurance in Ukraine	19
Challenges and Risks in Cross-Border Quality Assurance: Cases of Concern	21
4. Key Considerations for Foreign QA Agencies Conducting Accreditation in Ukraine	23
Compliance with Ukrainian Higher Education Standards	23
Recognition of Accreditation Decisions.....	23
Prevention of Diploma Mills and Fraudulent Practices.....	23
Site Visits and Accreditation Procedures	24

Ensuring Study Programmes Are Officially Registered	24
Collaboration with NAQA	25
Summary of Key Issues for Foreign QA Agencies.....	25

5. Recommendations for Ukrainian Universities Seeking Foreign Accreditations of Their Study Programmes..... 27

First Steps in CBQA for Ukrainian HEIs	27
Compliance with Ukrainian Legislation in CBQA Procedures.....	27
How to Add Information on Successful Foreign Accreditation to USEDE.....	28
Summary of Key Issues for Ukrainian Higher Education Institutions.....	30

Annexes..... 31

List of Abbreviations

CBQA	Cross-Border Quality Assurance
EHEA	European Higher Education Area
EQA	External Quality Assurance
EQAR	European Quality Assurance Register for Higher Education
ESG	Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area
HEI	Higher Education Institution
NAQA	National Agency for Higher Education Quality Assurance
QA	Quality Assurance
USEDE	Unified State Electronic Database on Education

Introduction

In an increasingly globalised higher education landscape, cross-border quality assurance (CBQA) plays a crucial role in fostering international collaboration, enhancing academic standards, and ensuring mutual recognition of qualifications. This Guide is designed to assist Ukrainian higher education institutions seeking accreditation of their study programmes by agencies registered in the European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR), as well as to support foreign quality assurance (QA) agencies in conducting evaluation procedures within Ukraine in full compliance with both national and European standards.

Purpose and Scope of This Guide

This Guide is based on:

the [Key Considerations for Cross-Border Quality Assurance in the European Higher Education Area](#),

the [Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area \(ESG 2015\)](#), and is aligned with

Ukrainian legislation and national higher education quality standards.

It is specifically relevant to Ukrainian universities and foreign QA agencies seeking formal recognition of foreign accreditation of study programmes as an alternative to national accreditation in Ukraine.

For institutions and agencies conducting other types of accreditation or quality assurance procedures – such as institutional accreditation, faculty accreditation, QA of micro-credentials, accreditation conducted purely for institutional reputation, accreditation performed in addition to national accreditation, accreditation conducted without seeking formal recognition in Ukraine – this Guide remains a

valuable resource, providing best practices and key considerations. While these institutions and agencies are strongly advised to adhere to the principles outlined here, they are not formally required to do so, as no official recognition will be granted under Ukrainian legislation.

Ukraine's Commitment to Cross-Border QA

The Ukrainian higher education system is among the most open to cross-border quality assurance, with the National Agency for Higher Education Quality Assurance (NAQA) at the forefront of fostering transparency, continuous improvement, and compliance with both national and European standards. NAQA actively supports cooperation between Ukrainian universities and foreign QA agencies, emphasising open communication and constructive dialogue with stakeholders, adherence to international agreements and best practices, strict compliance with Ukrainian national legislation and higher education standards.

The integration of CBQA into Ukraine's higher education system provides several significant benefits, including meeting the accreditation needs of Ukrainian universities by leveraging diverse evaluation frameworks, enhancing institutional development through exposure to international standards and methodologies, learning from best practices in higher education quality enhancement, fostering professional networking opportunities with global academic and QA communities, and receiving valuable recommendations from internationally recognised experts.

Challenges and Risks in Cross-Border QA

Despite the many advantages of cross-border QA, challenges persist. NAQA has observed that not all HEIs and foreign QA agencies consistently adhere to the [Key Considerations for Cross-Border QA](#), the [Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area \(ESG 2015\)](#), and Ukrainian legislation on higher education when conducting accreditations in Ukraine. In particular, few universities misled foreign

QA agencies especially during online site visits, some EQAR-registered agencies fail to notify NAQA before conducting cross-border QA activities in Ukraine, and certain agencies operate without proper alignment to Ukrainian legislation and national education standards. These practices pose a tangible risk to the quality and credibility of Ukrainian higher education, and non-compliance raises concerns about the legitimacy and recognition of certain accreditation outcomes.

Ensuring a High-Quality Cross-Border QA Process

To maintain trust, credibility, and academic excellence, it is imperative that all HEIs and foreign QA agencies strictly follow [Key Considerations for Cross-Border QA](#), the [Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area \(ESG 2015\)](#), established guidelines, and legal requirements. This Guide

provides clarifications of the framework for conducting cross-border QA in Ukraine, outlining best practices, regulatory expectations, and the roles and responsibilities of all parties involved.

By following the recommendations in this Guide, Ukrainian universities and foreign QA agencies can contribute to a robust, internationally recognised, and transparent quality assurance system that benefits students, academic institutions, and the broader higher education community.

1. International Framework for Cross-Border Quality Assurance

Cross-Border QA in the Context of the Bologna Process

CBQA is an integral part of the European Higher Education Area (EHEA) and is strongly supported within the framework of the Bologna Process. The commitment to enabling external quality assurance by internationally recognised agencies is reflected in key ministerial communiqués adopted by EHEA member states.

In the [Yerevan Communiqué \(2015\)](#), European higher education ministers reaffirmed their commitment:

"to enable higher education institutions to use a suitable EQAR registered agency for their external quality assurance process, respecting the national arrangements for the decision-making on QA outcomes."

This endorsement reflects the recognition that cross-border quality assurance enhances institutional autonomy, while ensuring adherence to national regulations and maintaining the credibility of external evaluations.

The [Key Considerations for Cross-Border QA](#) define CBQA as:

"external QA activities of a QA agency carried out in a country other than the one in which it is based or primarily operates."

In the Ukrainian context, this refers to external accreditation conducted by EQAR-registered agencies for Ukrainian study programmes, either as an alternative to national accreditation, or as an additional quality enhancement tool.

Key Principles for Conducting Cross-Border QA

The [Key Considerations](#) outline fundamental principles to ensure transparency, compliance, and mutual recognition in cross-border accreditation procedures. The following principles are particularly relevant for Ukraine:

- **Transparency and Clearly Defined Accreditation Goals**

A fundamental requirement for CBQA is the clarity of purpose and expected outcomes of accreditation.

"An institution planning to engage in cross-border QA should thoroughly consider the aims of the process and the expected added-value." (Key Considerations for Cross-Border QA in EHEA, p. 4)

Before choosing an external QA agency, universities must evaluate whether the accreditation will meet their needs and align with both national and institutional objectives.

- **Communication with National QA Bodies**

Foreign QA agencies should engage with the national authorities of the country in which they operate. In Ukraine, this means consulting with [the National Agency for Higher Education Quality Assurance \(NAQA\)](#) prior to initiating an accreditation procedure.

"The institution and QA agency should consult and involve as appropriate national regulatory bodies (such as ministries or accreditation councils)." (Key Considerations for Cross-Border QA in EHEA, p.4)

This not only fosters collaboration between agencies to enhance external quality assurance (EQA) outcomes, but also ensures compliance with Ukrainian higher education regulations and facilitates the formal recognition of accreditation results.

- **Compliance with National Legislation and Educational Standards**

Cross-border accreditation should fully address the national legislative framework, educational standards, and any specific national accreditation requirements. The final accreditation report must be structured in a way that ensures recognition by national authorities.

"The cross-border QA activity may be contingent on the national higher education framework and other specific national regulation. ... It is important that information about legal frameworks and national criteria is readily available and that both the institution and the QA agency inform themselves to ensure a proper understanding of the legal context." (Key Considerations for Cross-Border QA in EHEA, p.4)

- **Recognition and Accessibility of Accreditation Reports**

To facilitate the recognition of foreign accreditation in Ukraine, agencies are encouraged to ensure that national criteria are incorporated into their accreditation reports and that these reports are fully and freely accessible.

"The QA agency and institution should take into account any additional steps necessary for the formal recognition by the relevant national bodies of any decision following the completion of a cross-border QA procedure that is part of national mandatory QA. ... The agency should ensure the publication of and access to the full report." (Key Considerations for Cross-Border QA in EHEA, p.6)

- **Institutional Responsibility for Quality Assurance**

Ultimately, universities bear the primary responsibility for the quality of education they provide. It is crucial that institutions select an appropriate QA agency whose procedures, philosophy, and methodology align with both their institutional context and national legal requirements.

"The institution should look carefully at the philosophy and procedures of the chosen QA agency to ensure that they are appropriate for the institutional context, that they are compatible with the aims and expected benefits of the process and that, if necessary, they meet any national legal requirements." (Key Considerations for Cross-Border QA in EHEA, p.4)

Additional International Commitments Supporting Cross-Border QA

Ukraine's commitment to cross-border quality assurance is also reinforced by the following international agreements and guidelines:

- **Bucharest Communiqué (2012):**

"We will allow EQAR-registered agencies to perform their activities across the EHEA, while complying with national requirements."

- **Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG):**
A fundamental document ensuring the alignment of quality assurance processes with European best practices.

- **Rome Ministerial Communiqué (2020):**

"...we commit to removing the remaining obstacles, including those related to the cross-border operation of EQAR-registered agencies."

These commitments underline the importance of removing regulatory barriers, ensuring mutual trust in quality assurance processes, and strengthening international cooperation in higher education.

Thus, cross-border quality assurance is a valuable tool for Ukrainian universities seeking international recognition of their study programmes while maintaining compliance with national regulations. By following the Key Considerations, Ukrainian higher education institutions and foreign QA agencies can ensure that accreditation processes are transparent, compliant, and beneficial to all stakeholders.

This Guide serves as a practical roadmap for HEIs and QA agencies, promoting trust, cooperation, and high-quality education standards in the European Higher Education Area.

2. Ukrainian Legislation Applicable to Cross-Border Quality Assurance

Overview of Ukraine's External Quality Assurance System

Ukraine's EQA system was formally established in 2014, but was practically launched in 2019, and it continues to evolve, aiming for greater transparency, international alignment, and cross-border cooperation with foreign QA agencies.

Accreditation of a study programme is mandatory in Ukraine. HEIs can issue diplomas only if the relevant study programme is accredited by either:

- The National Agency for Higher Education Quality Assurance (NAQA),

or

- A foreign QA agency included in the official [List of Foreign Accreditation Agencies and Higher Education Quality Assurance](#)

[Agencies that Issue Certificates of Accreditation of Study Programmes Recognised in Ukraine](#) (Approved by the Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 554-r of July 10, 2019, last updated on June 28, 2024).

In 2019, the initial Regulations on Study Programmes Accreditation were adopted in Ukraine. Since August 1, 2024, NAQA has been conducting EQA procedures under the updated [Regulations on Accreditation of Study Programmes in Higher Education](#), developed by NAQA and adopted by the Ministry of Education and Science of Ukraine in May 2024.

(Translation of the Regulations on Accreditation into English is available on NAQA website)

At present, institutional accreditation is not conducted by NAQA, but regulations for its implementation are under development.

Legal Framework for Cross-Border QA in Ukraine

According to the [Law of Ukraine on Higher Education](#), Ukrainian HEIs have the right to choose an EQAR-registered agency to conduct the accreditation of study programmes.

However, foreign accreditation of a study programme will be formally recognised as a substitute to national accreditation only if the foreign agency is included in the [List of Foreign Accreditation Agencies and Higher Education Quality Assurance Agencies that Issue Certificates of Accreditation of Study Programmes Recognised in Ukraine](#) (Approved by the Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 554-r of July 10, 2019, last updated on June 28, 2024).

Certificates of study programme accreditation (i.e. official decisions on study programme accreditation) issued by these recognised foreign QA agencies are considered legally equivalent to study programme accreditations granted by NAQA.

Furthermore, Ukrainian law requires that HEIs include an explicit acknowledgment of the accreditation agency on diplomas issued for study programmes accredited by a foreign QA agency.

NAQA's Commitment to Internationalisation

NAQA is committed to fostering international cooperation and aligning Ukrainian higher education quality assurance with [ESG 2015](#). Consequently, NAQA encourages Ukrainian HEIs to seek foreign accreditation from EQAR-registered agencies if it meets their needs and adheres to the principle of being 'fit for purpose'.

NAQA maintains an official list of foreign agencies that has already conducted study programme accreditations, and they have been recognised in Ukraine. This list is available on NAQA [website](#).

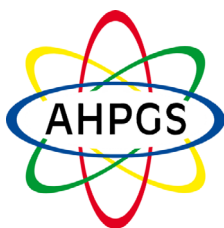
Ukraine's EQA system, launched in 2019, ensures mandatory accreditation of study programmes by either NAQA or a recognised foreign QA agency. As of August 2024, updated Regulations on Accreditation of Study Programmes in Higher Education guide NAQA's procedures. Foreign accreditations are valid only if the agency is on an official list approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine, and must be acknowledged on diplomas. NAQA supports international alignment and encourages cooperation with EQAR-registered agencies, maintaining a list of those recognised in Ukraine.

3. Cross-Border Quality Assurance in Ukraine: Statistics and Practices

Stats on Cross-Border Quality Assurance in Ukraine

From 2019 to June 2025, 11 foreign accreditation agencies from 8 countries carried out accreditation procedures in Ukraine:

From September 1, 2019, till June 1, 2025, NAQA added to the [Unified State Electronic Database on Education \(USEDE\)](#) 137 decisions on study programme accreditations in Ukraine, accredited by foreign accreditation agencies. Their distribution by level of education is shown in *Figure 1*.

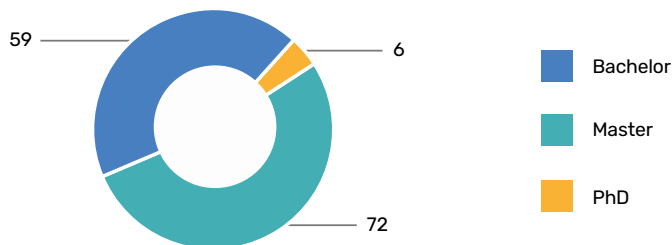

Figure 1. Study programme accreditations by foreign accreditation agencies in Ukraine (as of June 1, 2025), distributed by level of education

The distribution of these accreditations by speciality can be seen in *Figure 2*.

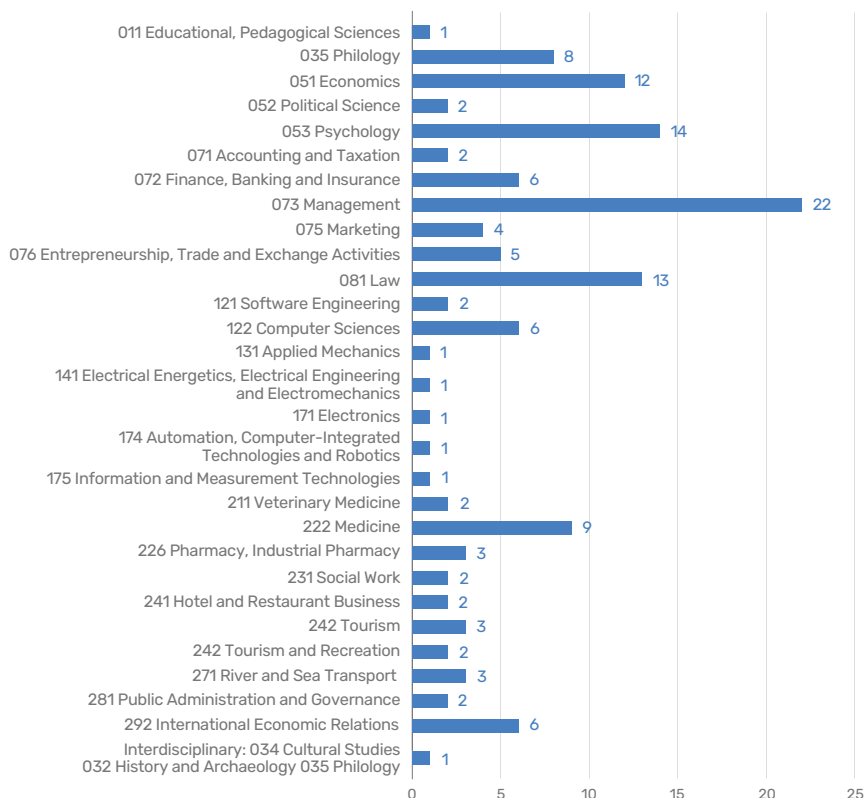

Figure 2. Study programme accreditations by foreign accreditation agencies in Ukraine (as of June 1, 2025) distributed by speciality

Figure 3 shows the number of accreditation certificates issued by foreign accreditation agencies and added to the USEDE (breakdown by year).

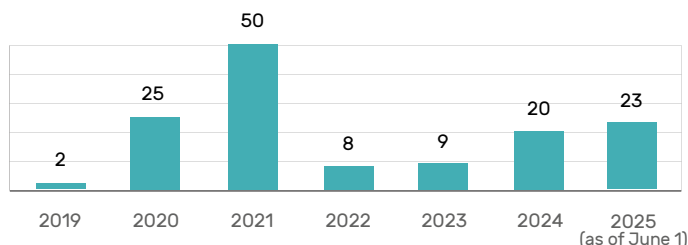

Figure 3. The number of accreditation certificates added to the USEDE (breakdown by year)

The certificates of study programmes accredited by foreign agencies are available on NAQA website under the 'Cross-border QA' section and are published once the relevant information is entered into the USEDE.

Good Practices in Cross-Border Quality Assurance in Ukraine

NAQA's engagement in CBQA has resulted in several successful cases that may serve as models for HEIs and QA agencies seeking to implement similar initiatives in Ukraine. These cases demonstrate adherence to both national and international quality standards and highlight the value of strategic collaboration between Ukrainian and foreign QA bodies.

There are several successful cases that can serve as a model for HEIs and foreign QA agencies that wish to conduct cross-border quality assurance in Ukraine.

Illustrative Cases

1. Subject-Specific Accreditation by Foreign Agencies

Ukrainian HEIs may apply to foreign QA agencies that specialise in the accreditation of specific academic disciplines.

Example: University “A” sought accreditation for its Veterinary Medicine programme from a subject-specific foreign agency in Veterinary Education, aligning its QA with international disciplinary standards.

2. Complementary Accreditation for Reputational and Quality Enhancement

HEIs may pursue additional accreditation from foreign agencies for programmes already accredited by NAQA, enhancing the institution’s international reputation and credibility.

Example: In 2021, University “B” received accreditation from Agency “Y” for 30 study programmes, all of which had previously been accredited by NAQA.

3. Collaborative Accreditation with NAQA Engagement

Prior to initiating cross-border QA procedures, some foreign agencies proactively consulted with NAQA and incorporated Ukrainian legal and regulatory frameworks into their accreditation process.

Example: An EQAR-registered agency “X” accredited a programme at University “C” following direct consultation with NAQA. Ukrainian experts were included in the external review panel, ensuring alignment with national standards and strengthening procedural legitimacy.

Key Elements of Good Practices

These cases reflect good practices in cross-border quality assurance due to the following factors:

- Full compliance with [ESG 2015](#), [Key Considerations for Cross-Border QA](#), Ukrainian legislation and higher education standards;
- Inclusion of Ukrainian experts in the external review panels;
- Engagement with NAQA by foreign agencies prior to conducting cross-border evaluations;
- Implementation of cross-border QA as a complement to national accreditation, not as a replacement;

- Strategic selection of foreign agencies aligned with the HEI's academic profile and strategic goals.

Challenges and Risks in Cross-Border Quality Assurance: Cases of Concern

While Ukrainian higher education has witnessed successful cases of CBQA, there are also concerning practices where HEIs or QA agencies provide misleading information, disregard national legislation, or violate established accreditation procedures. These cases highlight the importance of safeguarding quality and integrity in cross-border QA.

Examples of Problematic Practices

1. Conceptual Accreditation without Active Programme Delivery

University "D" received a 7-year accreditation certificate issued by Agency 'W' for a study programme that had no enrolled students and did not conduct any educational activity.

- In this case, although the concept of the study programme was reviewed, the formal accreditation was issued for the programme itself – contravening Ukrainian educational legislation, which does not allow accreditation of programme concepts in the absence of actual implementation.

2. Identical Expert Evaluation Reports Across Distinct Programmes and Institutions

Two Master's programmes in Administrative Management, offered by University "E" and University "F" respectively, received identical expert evaluation reports and recommendations from the expert panel of Agency 'V'.

- This raises concerns about the credibility of the review process and contradicts ESG 2015, as these programmes differ in institutional context, regional environment, faculty, student body, and resource base.

3. Accreditation without a Site Visit and Peer Review

Three private universities – "G", "H" and "I" – were granted 6-year accreditation by Agency "U" for medical programmes based solely on document review, with no on-site or online panel visit conducted.

- ▶ Such practices undermine the robustness of the accreditation process and contradict ESG 2015.

4. Accreditation of a Diploma Mill Based on Deceptive Evidence
University “J”, previously denied accreditation by NAQA due to its lack of legitimacy (including falsified operations, absence of infrastructure, and insufficient academic staff), obtained foreign accreditation from an EQAR-registered agency during the COVID-19 pandemic.

- ▶ The institution provided forged documents and deceptive materials during the remote evaluation process.

5. Accreditation of Non-Registered Programmes

Agency “T” accredited a study programme at University “K”, that is not registered in the USEDE, directly violating Ukrainian legal requirements.

.....

In Ukraine, the number of CBQA procedures has been increasing annually, and over the past five years, a number of models have been developed that can serve as benchmarks for HEIs and foreign agencies interested in carrying out CBQA in Ukraine. At the same time, these cases underscore serious systemic concerns within Ukraine’s QA landscape, where the system’s openness is vulnerable to exploitation by substandard programmes. Such programmes can bypass national legislation and QA standards, effectively presenting non-compliance with Ukrainian legal requirements and ESG 2015 as legitimate practice. Key issues include the neglect of Key Considerations, the frequent disregard for Ukrainian national laws and higher education standards, and the exclusion of Ukrainian national experts from accreditation panels. Additionally, there are cases where foreign agencies rely on methodologies that permit superficial, ‘copy-paste’ assessments across different institutions, further undermining credibility. Most notably, the lack of prior consultation with NAQA by EQAR-registered agencies reflects a broader failure to align CBQA activities with national regulatory frameworks.

.....

4. Key Considerations for Foreign QA Agencies Conducting Accreditation in Ukraine

Foreign QA agencies are recommended to address several critical issues when conducting accreditation procedures in Ukraine:

Compliance with Ukrainian Higher Education Standards

Foreign QA agencies operate using their own criteria; however, Ukrainian national legislation must be respected. All study programmes delivered in Ukraine must comply with:

- Higher education standards adopted by the Ministry of Education and Science of Ukraine for each speciality.
- Special legal requirements for:
 - PhD programmes;
 - Elective courses;
 - Language of instruction;
 - Other national regulations.

It is recommended that foreign agencies inform Ukrainian HEIs of their legal obligations before starting the accreditation process.

Recognition of Accreditation Decisions

Only final decisions on study programme accreditation – approved by foreign agency's board and confirmed by an official accreditation certificate – are recognised as legally equivalent to NAQA study programme accreditation in Ukraine.

Prevention of Diploma Mills and Fraudulent Practices

Ukraine has over 500 HEIs, offering a variety of degree programmes on different levels. Foreign QA agencies must ensure legitimacy before accepting accreditation requests.

Warning signs of potential diploma mills include illegitimate institutions that grant degrees for a fee without proper education delivery, or falsify facilities, faculty members, or accreditation reports (e.g., listing non-existent buildings or staff members).

Foreign QA agencies must verify institutional credibility. [Characteristics provided by EQAR](#) for 'diploma, degree and accreditation mills' can assist in this verification.

If any evidence of fraud or deliberate misinformation is found, accreditation must be denied in accordance with Ukrainian regulations.

Site Visits and Accreditation Procedures

During the COVID-19 pandemic and the ongoing war in Ukraine, there is an option to conduct hybrid or virtual site visits using videoconferencing. However, special precautions must be taken to ensure credibility:

- Facilities and staff must be verified during online visits.
- All interviews with stakeholders should be conducted in accordance with ESG 2015.
- Video recording of interviews and meetings is recommended for the internal use of agency.
- HEIs and interview participants must be informed in advance if recordings are made.

Physical vs. Virtual Site Visits. For [regulated specialties](#) (e.g., Medicine, Law), in-person site visits are mandatory. Some experts must visit the HEI in person.

For other specialties, physical/hybrid visits are recommended but not required due to the martial law. Virtual site visits remain an option under current Ukrainian legislation and for security reasons.

Ensuring Study Programmes Are Officially Registered

Some Ukrainian HEIs have attempted to accredit study programmes abroad that are not officially registered in Ukraine's [Unified State Electronic Database on Education \(USEDE\)](#).

Foreign QA agencies are recommended to verify that study programmes submitted for accreditation are legally registered in Ukraine.

The USEDE database is an open-source registry (in Ukrainian) containing:

- Officially recognised HEIs;
- Registered study programmes;
- Accredited study programmes;
- Institutional licences;
- Student enrolments;

Foreign agencies should not accredit programmes that are not listed in this database.

Collaboration with NAQA

NAQA provides consultations and advice to interested parties on the Ukrainian higher education system, Ukrainian legislation, and information on higher education institutions in Ukraine. If necessary, NAQA conducts presentations and webinars for colleagues from foreign QA agencies.

NAQA is open to proposals for the exchange of experts with partner QA agencies. NAQA's list of accreditation experts includes approximately 5,000 persons who were recruited, and underwent testing and training in accordance with NAQA requirements.

It is also recommended to check outcomes of NAQA accreditations of the respected university via [NAQA database](#) of all accreditation cases conducted.

Foreign agencies can contact NAQA regarding cross-border quality assurance in Ukraine via email international@naqa.gov.ua

Summary of Key Issues for Foreign QA Agencies

✓ **Recognised Agencies Only:** To ensure their decisions are formally recognised as a replacement for national study programme accreditation, it must be conducted by an EQAR-registered agency included in the Ukrainian Cabinet of Ministers' list.

✓ **Respect for National Standards:** All study programmes delivered in Ukraine must comply with the national higher education standards and legislation, and foreign agencies conducting accreditations in Ukraine are expected to verify this.

✓ **Final Accreditation Certificates:** Only final decisions on study programme accreditations approved by foreign agency's board and confirmed by accreditation certificates are recognised as equivalent to NAQA accreditation.

✓ **Verification Against Diploma Mills:** Institutions must be legitimate, and agencies should verify the authenticity of the programmes to prevent fraud or fake diplomas.

✓ **Proper Site Visits:**

- Face-to-face or hybrid visits for regulated specialities are required.
- Virtual visits can be an option for other specialities due to martial law in Ukraine.

✓ **Collaboration with NAQA:** it is recommended to contact NAQA before starting CBQA procedures in Ukraine.

The Ukrainian QA system is rapidly evolving towards internationalisation and best practices within the EHEA. Compliance with Ukrainian legislation is essential to ensure the legitimacy and recognition of cross-border accreditation in Ukraine. This chapter serves as a practical guide for foreign QA agencies and Ukrainian HEIs to navigate the legal landscape of cross-border accreditation while maintaining high standards of quality assurance.

5. Recommendations for Ukrainian Universities Seeking Foreign Accreditations of Their Study Programmes

First Steps in CBQA for Ukrainian HEIs

Before starting the cross-border quality assurance procedures, higher education institutions must thoroughly examine [ESG 2015, Key Considerations for CBQA in the EHEA](#) and adhere to these principles in practice:

- To clearly understand the purpose and the expected value from the CBQA process;
- To choose an agency that is appropriate with aims, institutional context and meet national legal requirements;
- To ensure transparency in the procedure and inform the institutional community, including students, of its intentions;
- To consider the requirements of national legislation that are mandatory for the recognition of foreign accreditation decisions;
- To decide whether cross-border accreditation will replace the national accreditation or complement it.

Compliance with Ukrainian Legislation in CBQA Procedures

Higher education institutions should consider Ukrainian legal requirements before conducting CBQA procedures. HEIs are required to:

- Comply with the [Regulations on Accreditation of Study Programmes in Higher Education](#);
- Comply with [higher education standards adopted by the Ministry of Education and Science of Ukraine](#) for each speciality.

HEIs are also strongly recommended to check whether chosen agency is included in the “[List of Foreign Accreditation Agencies and Higher Education Quality Assurance Agencies that Issue Certificates of Accreditation of Study Programmes Recognised in Ukraine](#)” (Approved by the Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 554-r of July 10, 2019, last updated on June 28, 2024) and consult with NAQA prior to applying for CBQA.

How to Add Information on Successful Foreign Accreditation to USEDE

According to Article 18, paragraph 1 of the [Law of Ukraine “On Higher Education”](#), the National Agency for Higher Education Quality Assurance “shall add information to the USEDE on certificates (official decisions) on accreditation of study programmes issued by foreign accreditation agencies or agencies for quality assurance in higher education, the list of which is approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine”.

According to the [Regulations on Accreditation of Study Programmes in Higher Education](#), in order to add information on the study programme accreditation by a recognised foreign accreditation agency to the USEDE, a higher educational institution shall submit the following documents to NAQA:

- **An application letter** that indicates
 - The name of the foreign accreditation agency that issued the certificate (official decision) of accreditation for the study programme,
 - The name of the relevant study programme, its number (ID) in the USEDE,
 - The code and name of the speciality (subject speciality, specialisation) under which the study programme is accredited,

- A license to conduct educational activities at a certain level of higher education issued to the higher education institution,
- A license to conduct educational activities under study programmes that lead to the award of professional qualifications for professions subject to additional regulation (if required by applicable legislation);
- **A verified copy of the certificate (official decision)** of accreditation of the study programme (verification may be done notarially or with the seal of the higher education institution);
- **Translation of the certificate (official decision)** of accreditation of the study programme into Ukrainian (it may be an apostilled translation, a translation done by certified specialists from the higher education institution, or a translation agency);
- **Copies of the original and the translation into Ukrainian of the expert panel report and agency decision** or other document with detailed results of the accreditation of the study programme (it may be an apostilled translation, a translation done by certified specialists from the higher education institution, or a translation agency).

The decision to add information to the USEDE is made at NAQA Board meeting after a detailed review of the documents.

Information on the study programme accreditation by a recognised foreign accreditation agency will not be entered into the USEDE in the following cases:

- X The documents do not comply with the requirements;
- X The accreditation agency that issued the accreditation certificate is not included in the list of recognised foreign accreditation agencies;
- X It is impossible to identify the study programme for which the accreditation certificate was issued based on the USEDE data;
- X The higher education institution submitted inaccurate or false documents.

Summary of Key Issues for Ukrainian Higher Education Institutions

✓ **Recognised Agencies Only:** In order for their decisions to be formally recognised as a replacement to national study programme accreditation, the accreditation must be conducted by an EQAR-registered agency included in the Ukrainian Cabinet of Ministers' list.

✓ **Comply with National Standards and Legislation:** All study programmes must comply with Ukrainian higher education standards and Ukrainian legislation.

✓ **Final Accreditation Certificates:** Only final decisions on study programme accreditation (confirmed by accreditation certificates) are recognised as equivalent to NAQA accreditation.

✓ **Collaboration with NAQA:** it is recommended to contact NAQA before applying to a foreign agency for CBQA. For any issues related to cross-border quality assurance in Ukraine, please contact NAQA by e-mail: international@naqa.gov.ua

.....

Ukrainian universities seeking foreign accreditation must ensure compliance with national legislation and standards, choose an EQAR-registered agency from the government-approved list, and maintain transparency throughout the CBQA process. Only final accreditation decisions are valid for official recognition, and collaboration with NAQA is strongly recommended to ensure registration in the USEDE.

.....

Annex 1. Resources and Documents to be Considered During CBQA in Ukraine.

- Accreditation and diploma mills [online], (no date). *EQAR*. [Viewed 19 May 2025]. Available from: <https://www.eqar.eu/kb/accreditation-mills/>
- Accreditation Database (ICS) [online], (no date). *The National Agency for Higher Education Quality Assurance*. [Viewed 19 May 2025]. Available from: <https://public.naq.gov.ua/> (in Ukrainian)
- Approved higher education standards in Ukraine [online], (no date). *Ministry of Education and Science of Ukraine*. [Viewed 19 May 2025]. Available from: <https://mon.gov.ua/osvita-2/vishcha-osvita-ta-osvita-doroslikh/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukraini/zatverdzeni-standarti-vishchoi-osviti> (in Ukrainian)
- Bucharest Communiqué [online], (no date). *EHEA*. [Viewed 19 May 2025]. Available from: https://eha.info/Upload/document/ministerial_declarations/Bucharest_Communique_2012_610673.pdf
- ENQA briefing note on the Council Recommendation on a European quality assurance and recognition system in higher education [online], (no date). *ENQA*. [Viewed 1 June 2025]. Available from: <https://www.enqa.eu/publications/enqa-briefing-note-on-the-council-recommendation-on-a-european-quality-assurance-and-recognition-system-in-higher-education/>
- European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes [online], (no date). *EQAR*. [Viewed 19 May 2025]. Available from: <https://www.eqar.eu/kb/joint-programmes/>
- Key considerations for cross-border QA [online], (no date). *EQAR*. [Viewed 19 May 2025]. Available from: <https://www.eqar.eu/kb/cross-border-qa/key-considerations/>

- List of study programmes that have already been accredited in Ukraine by foreign accreditation agencies [online], (no date). *National Agency for Higher Education Quality Assurance*. [Viewed 19 May 2025]. Available from: https://en.naqa.gov.ua/?page_id=1747
- Rome Ministerial Communiqué [online], (no date). *EHEA*. [Viewed 19 May 2025]. Available from: https://ehea.info/Upload/Rome_Ministerial_Communique.pdf
- Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG 2015) [online], (no date). *ENQA*. [Viewed 19 May 2025]. Available from: <https://www.enqa.eu/esg-standards-and-guidelines-for-quality-assurance-in-the-european-higher-education-area/>
- The National Agency for Higher Education Quality Assurance [online], (no date). *The National Agency for Higher Education Quality Assurance*. [Viewed 19 May 2025]. Available from: <https://en.naqa.gov.ua/>
- Ukraine. Cabinet of Ministers of Ukraine, (2015). *On Approval of Licensing Conditions for Conducting Educational Activities* Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 1187 [online], 30 December. [Viewed 19 May 2025]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-n#Text> (in Ukrainian)
- Ukraine. Cabinet of Ministers of Ukraine, (2019). *On Approval of List of Foreign Accreditation Agencies and Higher Education Quality Assurance Agencies that Issue Certificates of Accreditation of Study Programmes Recognised in Ukraine* Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 554-p [online], 10 July. [Viewed 19 May 2025]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554-2019-p#Text> (in Ukrainian)
- Ukraine. Ministry of Education and Science of Ukraine, (2020). *On Approval of List of Specialities, Leading to Professional Qualifications in Professions for which Additional Regulation is Required* Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 673 [online], 22 May. [Viewed 19 May 2025]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0502-20#Text> (in Ukrainian)

- Ukraine. Ministry of Education and Science of Ukraine, (2024). *On Approval of Regulations on Accreditation of Study Programmes in Higher Education* Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 686 [online], 15 May. [Viewed 19 May 2025]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1013-24#Text> (in Ukrainian)
 - *Translation of the Regulations on Accreditation into English is available on NAQA website : https://en.naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2025/05/Regulations_on_accreditation.pdf*
- Ukraine. Verkhovna Rada of Ukraine, (2014). *On Higher Education* The Law of Ukraine No. 1556-VII [online], 1 July. [Viewed 19 May 2025]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (in Ukrainian)
- Unified State Electronic Database on Education [online], (no date). *USEDE*. [Viewed 19 May 2025]. Available from: <https://registry.edbo.gov.ua/> (in Ukrainian)
- Yerevan Communiqué [online], (no date). *EHEA*. [Viewed 19 May 2025]. Available from: https://ehea.info/media.ehea.info/file/2015_Yerevan/70/7/YerevanCommuniqueFinal_613707.pdf

